

*„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne
rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici,
morți în faimă de martiri sub regimul comunist*

MULȚUMIM, SFINTE PĂRINTE!

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XX Nr. 3 (224) martie 2013

O LECȚIE RARĂ DESPRE ASUMAREA RESPONSABILITĂȚII

Auzind știrea cu demisia Papei am avut senzația că s-a oprit timpul. După clipa de uimire și derută, timpul s-a pus din nou în mișcare, dar cu pasul încetinit, meditativ. Din dorința de a nu pune o amprentă prea personală asupra textului, am făcut apel la diverse surse care în spațiul rezervat descriu cu mai multă claritate personalitatea acestui Papă pe care îl iubesc. Comentând rolul Apostolului Pavel ca misionar, în prelegerea “Conștiință și adevăr” din februarie 1991 [Josef Cardinal Ratzinger, *Despre conștiință. Două eseuri de Josef Ratzinger*; Ed. Galaxia Gutenberg, 2008, pag.45], Cardinalul Ratzinger afirmă că “*Propriul meu «ego» e locul celei mai profunde depășiri de sine și locul de întâlnire cu cel de la care am venit și spre care mă îndrept*”.

La 19 aprilie 2005, nimeni nu știa mai bine decât Prefectul Sfintei Congregații pentru Doctrina Credenței care este starea Bisericii după pontificatul de 26 ani, 5 luni și 18 zile al Papei Ioan-Paul al II-lea. Cardinalul Josef Ratzinger era cel care știa cum poate fi salvat spiritul adevăratului Conciliu Vatican II, în condițiile în care “*Se refuză conceptul despre o autoritate voită de Dumnezeu, o autoritate care are legitimitatea sa în Dumnezeu, și nu – așa cum se întâmplă în structurile politice – în consensul majorității membrilor organizației. Însă Biserica lui Cristos nu este un partid, nu este o asociație, nu este un club: structura ei profundă și neeliminabilă nu este democratică ci sacramentală, așadar ierarhică*,” [Josef Cardinal Ratzinger, *Raport asupra credinței. Vittorio Messori în colocviu cu Josef Ratzinger*; Ed. Sapienția, Iași 2011, pag. 50].

Privind în urmă, la cei aproape opt ani de pontificat ai papei Benedict al XVI-lea, putem spune că bilanțul eforturilor sale de a valorifica documentele Conciliului în sensul continuității și tradiției au avut rezultate notabile.

În ceea ce privește gestul său de a demisiona, existau semne că așa va proceda când va aprecia el că trebuie să treacă sarcina conducerii Bisericii lui Cristos pe alți umeri. Cred că cei care l-au însoțit la mormântul Papei Celestin al V-lea au înțeles corect îndrăzneala Papei Benedict al XVI-lea de a-și depune paliumul, pe care-l purta în ziua intronizării sale, pe caseta conținând moaștele Sfântului Celestin V, cu ocazia vizitei sale la Aquila în 28 aprilie 2009.

Un an mai târziu, la 4 iulie 2010, cu ocazia anului jubiliar al nașterii lui Pietro Angelario (viitorul papă Celestin al V-lea, 5 iulie 1294 – 13 decembrie 1294) în discursul său, papa Benedict al XVI-lea spunea: “*Aș vrea să trag mai multe învățăminte din viața sfântului Pietro Celestino, valabile și în epoca noastră*.” Și a subliniat importanța căutării lui Dumnezeu pe care Pietro Angelerio a făcut-o *în liniște*. De altfel, în încheierea anunțului său de a demisiona, Papa spune că va servi în continuare Biserica consacrându-și viața *rugăciunii*.

Să-i mulțumim cu dragoste Papei Benedict al XVI-lea pentru felul în care și-a dus povara conducerii destinelor Bisericii noastre și să ne rugăm Bunului Dumnezeu să protejeze Biserica Sa dându-i un Papă vrednic. Amin.

Ioan SORAN

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

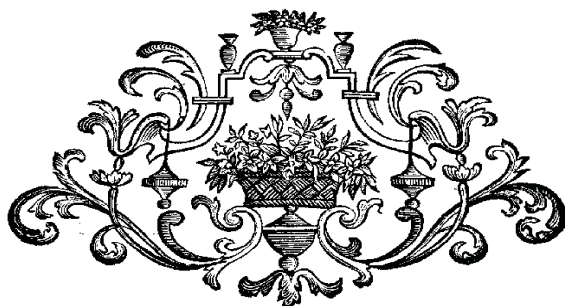
Pentru înaintarea și desăvârșirea noastră nu e suficient să facem lucrurile, ci trebuie să le facem bine.

Este lucru cunoscut că starea bună sau rea a sufletului nostru stă în faptele noastre bune ori rele; fiindcă noi suntem așa cum sunt faptele noastre și, în sfârșit, ele arată ce suntem noi. Pomul se cunoaște după roadele sale, iar Sfântul Augustin zice că pomul e omul, iar roadele sunt faptele lui. Și astfel, după roadele faptelor cunoaștem cine cât prețuiește.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Sfântul Francisc de Asissi	
Sfaturile Părintelui sufletesc.....	4	deschizător de noi drumuri	
“În misiune prin lume”		spirituale.....	12
Conversații asupra istoriei		Zorii mântuirii noastre.....	15
Bisericii.....	5	Despre implicarea Bisericii	
Pagini bilingve.....	10	în viața societății.....	17

Sfaturile Părintelui sufletesc

- „Începe ziua întotdeauna cu gândul și inima la Dumnezeu, fă oferta;

- Gândește: Azi sunt închiriat(ă) de bunul Dumnezeu, Lui trebuie să-i slujesc;

- Sunt al(a) Lui: toate faptele mele să fie după intențiile Lui;

- Întreaga mea zi să fie trăită în spirit de ofertă, adică așa ca să fiu convins(ă) că nu-mi mai aparțin, ci sunt al(a) dulcelui Isus;

- Voi face totul în numele lui Isus, până și mâncarea sau alte lucruri, până și cea mai mică împunsătură de ac;

- Ca faptele mele să fie primite de Domnul, trebuie să le fac pentru mărirea Lui, pentru iubirea Lui, nu pentru ochii lumii;

- Mai cu seamă, le voi face în unire cu ale lui Isus;

- La Sfânta Liturghie, Isus se oferă Părintelui Ceresc. Să mă unesc cu El;

- Pe pământ, în fiecare clipă, se face câte o Liturghie. Să cuget la aceasta și să mă ofer lui Dumnezeu, împreună cu El;

- Aci stă sfințenia: să le fac toate, totdeauna, în unire cu Isus, care se jertfește pe Crucea Altarului”.

Ep Ioan SUCIU

„În misiune prin lume”

- Conversații asupra istoriei Bisericii -

„In missione nel mondo”

- *Conversazioni sulla storia della chiesa* - opera Pr. Carlo Dalpane, apărută în Italia în 2008, a fost editată în limba română în 2012, la Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, cu titlul **„În misiune prin lume”** - *Conversații asupra istoriei Bisericii* - volumul I, *De la începuturi până la schisma Orientului*, în traducerea lui Sebastian Răzvan Mangra și Ovidiu Horea Pop, ultimul fiind și editorul.

Primul volum face parte dintr-o trilogie; este urmat de al doilea, care tratează evenimentele primilor cinci sute de ani din al doilea mileniu, până la Conciliul de la Trento, iar al treilea volum continuă istoria Bisericii până la pontificatul lui Benedict al XVI-lea.

„Cuvânt înainte la ediția în limba română” al P.S.S. Virgil Bercea deschide volum I pe care îl prezentăm. Prin cuvântul său, Preasfinția Sa pune pe cititor direct în problema fundamentală a cărții: un răspuns la întrebarea **„ce este creștinismul?”** Răspunsul se materializează în operă prin însuși conținutul ei care este o istorie a creștinismului. Apariția unei astfel de cărți în lumea contemporană, lume tot mai înstrăinată de Dumnezeu, este un act îndrăzneț care cere aprecierea

autorului. Cititorul de azi va avea surpriza, parcurgând paginile cărții, să afle că toate valorile înalte ale Europei și dincolo de ea, cultura și civilizația, realizări ale științei, ideea de libertate și democrație s-au născut în Biserică, subliniază Preasfinția Sa.

„Prefața” autorului explică geneza cărții și intenția cu care a scris-o. La baza lucrării sunt cursurile de Istoria Bisericii, ținute la **„Universita per Adulti”** din Lugo (Romagna). Nu a dorit o lucrare cu **„un înalt profil științific”**, ci una, care, bazată pe documentele istoricilor autentici, să fie o operă **„de comunicare reală a evenimentelor, privite și interpretate cu ochiul celui care iubește Biserica”**. Dar oare nu cu aceeași iubire trebuie și citită?

Ultimul cuvânt introductiv, **„Prezentare”**, este al lui Andrea Padovani, istoric, fost discipol al autorului. Andrea Padovani afirmă că opera fostului și eternului profesor, Carlo Dalpane, **„reprezintă o contribuție, robustă dar în același timp de lectură plăcută, adresată profesorilor cât și simplilor pasionați”**, un răspuns la înțelegerea greșită și răuvoitoare față de Biserică.

Volumul este alcătuit din două părți inegale ca dimensiune: **„Lecții**
(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

introductivă” - 37 de pagini, și **„De la origini la schisma din Orient”** - peste 200 de pagini -, **„Bibliografia selectivă”** încheie lucrarea.

„Lecțiile introductivă”, primele pagini ale cărții, cuprind trei capitole: **„Ce este creștinismul”, „Biserica este un corp străin în lume?” și „O istorie bimilenară”.**

Creștinismul este o religie universală, cu vechime bimilenară, constituită pe credința în Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, credință care își are garanția în Învierea lui Cristos. Biserica revelează prezența lui Cristos în lume, prezență reală pentru cei ce cred în El. Cei care nu cred vor lupta împotriva ei, vor persecuta-o. Primele secole ale primului mileniu sunt ale martirilor. Obținând libertatea prin Edictul de la Milano al lui Constantin cel Mare (313), Biserica se extinde în Imperiul Roman și dincolo de hotarele lui. Între secolele al V-lea și al XI-lea, Biserica din Imperiul Roman de Apus și cea din Imperiul Roman de Răsărit a evanghelizat pe barbarii care au invadat Europa, dar și pe localnici, **„făcând din Europa o unică familie pentru mulți fii, cu o unică credință, o unică cultură, o unică limbă”** (Carlo Dalpane, „În misiune prin lume” - Conversații asupra istoriei Bisericii -, vol. I - De la începuturi până la schisma Orientului - Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, p.30). În locul Imperiului Roman, pe un teritoriu aproape egal, Carol cel

Mare (747-814) ajunge Împărat al **„Sfântului Imperiu Roman”**, împărat creștin care avea misiunea de a-l apăra pe Papă și Biserica și de a răspândi creștinismul. În Evul Mediu, Biserica era pentru lume **Mamă și Învățătoare**. Fărămițarea unității Europei are mai multe cauze, dintre care autorul enumeră: luteranismul, trecerea politicului și a statului pe primul plan, raționalismul și scientinismul, tendința acestora de a se substitui adevărilor de credință, și ateismul.

Distrușgerea Bisericii a încercat-o Revoluția franceză (1789), cu masacrarea preoților, a persoanelor consacrate și a laicilor catolici, ca să se ajungă în secolul XX-lea la tentativa celor două sisteme totalitare, nazismul și comunismul, de a desființa complet Biserica. Astfel, martiriul devine legătura dureroasă cu primele secole ale creștinismului.

Astăzi, **„în drama degradării politice, sociale și etice”** a societății, Biserica continuă să sufere lovituri în pofida rădăcinilor creștine ale Europei și a faptului că, oriunde a ajuns, a fost și factor de civilizație și cultură. Din **„Mamă și Învățătoare”,** a ajuns să fie considerată **„Corp străin în lume”.**

În partea a doua, autorul revine asupra noțiunii de creștinism, punând în relief esența lui: iubirea față de Dumnezeu și aproapele. Și alte religii

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

cunosc calea perfecțiunii, afirmă autorul, dar nici o religie nu aduce omului salvarea dincolo de „**hotarele pământului**”.

Părintele Carlo Dalpane consideră esențial pentru creștinism primatul papal și, documentat, îl prezintă, cu atât mai mult, cu cât, în dorința de a-l contesta, unii protestanți au pus la îndoială prezența la Roma a Apostolilor Petru și Paul și martirizarea lor. Săpăturile de sub Bazilica San Pietro, inițiate de Papa Pius al XII-lea între anii 1940-1949, dovedesc cu certitudine existența mormântului Sf. Apostol Petru.

Pășind pe drumul istoriei, autorul pune în atenția cititorilor „**Originea și primele secole**” ale creștinismului. Despre viața lui Isus menționează mărturiile istoricilor Tacit, Suetoniu, Pliniu cel Tânăr și Iosif Flaviu. Dar, datorită revelației creștine, însăși istoria va fi înțeleasă ca o „**succesiune de evenimente, care au, însă, aceeași rădăcină (voința Tatălui), aceeași motivație (dragostea de Dumnezeu și aproapele) și același scop (mântuirea universală)**...” (Op. cit., p.46). Creștinismul s-a răspândit foarte repede între iudei și păgâni în pofida obstacolelor puse convertirilor. Și totuși, puterea „**bobului de muștar...**”

Persecuțiile creștinilor în Imperiu Roman și ereziile din sânul Bisericii, ambele din primele secole

ale creștinismului, sunt amplu tratate.

Vestea Învierii lui Isus a adus lumii bucuria și speranța, creștinii ofereau realitatea unei vieți exemplare, stimulau convertirile. Biserica, la început „**un pârâiaș cu apă cristalină**”, a ajuns foarte repede să fie bine organizată, primatul papal stabilit. Există Biserica mitropolitană, Biserica diocesană și Biserica patriarhală. Din secolul al V-lea sunt cinci Patriarhii: Ierusalim, Antiohia din Siria, Alexandria din Egipt, Constantinopol și Roma. Primatul papal este recunoscut, jurisdicția Romei se exercită în toate problemele Bisericii.

Contemporan cu evangelizarea, apare monahismul. În Orient a fost organizat de Sf. Vasile cel Mare (330-379), episcop al Cezareei Capadociei. În Apus, Sf. Benedict (480-547) este creatorul monahismului. Regula, rezumată în deviza „**Ora et labora**” (Roagă-te și lucrează) a fost reluată de toate Ordinele din Europa, chiar și de laici. Influența Ordinului asupra societății a fost imensă, atât pentru viața creștină cât și pentru cultură, mănăstirile devenind focare de cultură.

În ceea ce privește ereziile, autorul menționează „**erezia gnostică**”, care pune la baza cunoașterii doar rațiunea, „**maniheismul**”, o doctrină dualistă, care susținea existența a două

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

divinități în continuă luptă: binele și răul. Momentul cel mai critic în istoria Bisericii a fost al ereziilor trinitare care susțineau că, dacă Dumnezeu este Unul, nu poate fi Întreit, negând divinitatea lui Isus și a Spiritului Sfânt. O astfel de erezie a fost „**erezia ariană**”, care a creat confuzie în interiorul Bisericii; Martorii lui Iehova de azi este o formă reapărută a arianismului.

Conciliul de la Niceea (325), la care au luat parte reprezentanții Papei, care l-au prezidat, și de la Constantinopol (381) au fost acelea prin care Biserica, încă de la începuturile sale, a exprimat în mod sintetic și a transmis propria credință în „**Crez**” - Crezul niceno-constantinopolitan - „**Crez**” comun în Occident și Orient. Scrierile Sfinților Părinți și intervenția Papei, consultat de întreaga Biserică, a înlăturat erezia.

Capitolul „**Epoca de aur: Părinții Bisericii**” cuprinde secolele IV-VII, perioadă în care Biserica este cu adevărat liberă, depășind persecuțiile și ereziile. E timpul apariției marilor personalități, care au știut să clarifice adevărul și să-l facă cunoscut. Asimilând tot ce a fost bun în cultura clasică, pun bazele culturii creștine. Autorul prezintă viețile și însemnătatea acestor Sfinți Părinți din întreaga Biserică, a Răsăritului și a Apusului. Sunt nume multe: Sf. Atanasie din Alexandria,

Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Maxim Mărturisitorul Sf. Ioan Damaschinul, Sf. Ambrozie din Milano, Grigore I, Papă, Sf. Augustin, Sf. Maxim din Torino, Sf. Petru Cristologul și Sf. Isidor din Sevilla.

Oameni ai Bisericii, aceștia și alții mulți, episcopii, preoții și călugării din mănăstiri, au lucrat cu mintea și au creat o mare cultură, într-un timp când cultura era subordonată Bisericii. Primele mari Universități din Europa Apuseană au fost înființate de papalitate. Clerici și intelectuali, inteligenți și culți, au valorificat operele Antichității și au deschis drumul umanismului în diferite domenii ale creației dând Bisericii o strălucire nemaîntâlnită.

Un nou val al ereziilor se conturează amenințător în Biserica din Răsărit: **nestorianismul**, erezie care atribuie lui Isus două naturi, una umană și una divină. Sfintei Fecioare Maria i se refuză titlul de Născătoare de Dumnezeu. Nestorianismul a fost condamnat de Conciliul Ecumenic de la Efes (431). **Monofizismul**, o altă erezie, afirmă că în Cristos există o singură natură divină. Conciliul de la Calcedon (451) combate erezia, iar Conciliul din Constantinopol din 680-681 a condamnat-o definitiv.

Papii Sf. Celestin I (422-432) și Leon I (440-461), acesta o personalitate puternică și echilibrată, intervin pentru salvarea credinței catolice definind adevărul teologic.

(continuare în pag. 9)

Maniheismul, donatismul și pelagianismul sunt erezii născute în Orient, dar cu răspândire și în Occident. Maniheismul se bazează pe teza dualistă, existența Binelui și a Răului. Donatismul, apărut în 311 pune în discuție validitatea Tainelor, validitatea fiind legată de caracterul moral al celebrantului. Pelagianismul susține liberul arbitru și gândirea rațională la baza alegerii pe care o face omul, ignoră păcatul originar și Harul. Si azi ideile se regăsesc în marxism și în liberalismul radical din viața socială și politică . Tot papii de la Roma au înlăturat ereziile amintite. O contribuție deosebită a avut-o și Sf. Augustin. **Iconoclasmul** a existat numai în Orient, a fost susținut de Împărații Leon al III-lea și Constantin al V-lea care impun distrugerea icoanelor, considerându-le cale spre idolatrie. La Conciliul de la Niceea din anul 787 s-a citit scrisoarea dogmatică a Papei, datorită căreia Orientul înlătură schisma. Acesta a fost ultimul Conciliu comun dintre Orient și Occidentul catolic. Conciliile ulterioare celebrate în Occident nu sunt recunoscute de Biserica Ortodoxă.

Neînțelegerile dintre episcopii din Orient, dintre aceștia și autoritatea politică continuă însă. Patriarhul de la Constantinopol vrea primatul papal și în secolul al V-lea face prima schismă. Papii de la Roma au fost fermi în apărarea primatului

papal; Împăratul Iustinian , catolic, îi susține și, în dorința unei Biserici unice și unite, închide schisma lui Akokios.

Din timpul Împăratului Constantin cel Mare (306-337) s-a conturat cezaropapismul - Biserica folosită ca instrument în mâna puterii politice, trăsătură puternică și mereu prezentă în Biserica Orientală. Patriarhul Mihail Kerularios al Constantinopolului, dorind să fie papă în Orient, independent de Roma, înfăptuiește schisma în 1054. În secolele care au urmat, cele două Biserici, cea Apuseană și cea Răsăriteană, s-au îndepărtat tot mai mult, deși au fost și sunt multe încercări de unificare venite din partea Suveranilor Pontifi.

Istoria primului mileniu creștin prezentată de Pr. Carlo Dalpane pune în evidență conștiința extraordinar de profundă a Bisericii despre ea însăși, încă de la începuturi. Nu a existat forță potrivnică sau erezie, apărute în timp, să nu fie învinse, căci Biserica **„având încredințată paza tezaurului revelației divine, nu admite ca vreodată să fie suprimat ceva din adevărurile prezentate prin credință, nici ca ceva să-i fie adăugat”**. Și fiecare generație primește „tezaurul”, dar are și datoria să lucreze în Biserică pentru ca aceasta să-și îndeplinească misiunea sa divină.

Otilia BĂLAȘ

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Les Mahieu a Oradea - juin 1995

Pendant ce temps, l'évêque d'Oradea acceptait d'accueillir les premiers professeurs de français volontaires, Jean-Claude et Janine Mahieu, tous deux enseignants à la retraite depuis peu. Ils partent à Oradea pour la période de mai/juin 1995, en principe pour donner des cours de français à l'Institut Théologique.

A la suite de ce séjour, Jean-Claude et Janine Mahieu, passionnés par le travail qu'ils ont entrepris et les contacts qu'ils ont noués, prévoient la présence d'enseignants bénévoles au cours des 3 trimestres de la prochaine année scolaire, ils veulent bien s'occuper du recrutement et de l'organisation sur place, car eux-mêmes ont vécu dans des conditions très précaires qu'ils ne veulent pas imposer à d'autres. Par eux nous réalisons combien Mgr. Hossu, évêque d'Oradea, avait raison de dire que le témoignage personnel des enseignants français (écoute attentive, disponibilité, droiture, créativité) est important, au moins autant, sinon plus, que l'enseignement proprement dit de la langue française.

(a suivre)

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Familia Mahieu la Oradea - iunie 1995

În acest timp, Episcopul de Oradea a acceptat să primească pe primii profesori de franceză voluntari, Jean-Claude și Janine Mahieu, amândoi profesori pensionari nu de multă vreme. Ei au plecat la Oradea din mai/iunie 1995, în principiu pentru a predă franceza la Institutul Teologic. În urma acestui timp petrecut la Oradea, Jean-Claude și Janine Mahieu, îndrăgostiți de munca pe care au început-o și de contactele pe care le-au legat, au pregătit pentru anul școlar apropiat, predarea benevolă a cursului de franceză, în trei trimestre. Doreau să se ocupe de înscriere, de organizarea la fața locului, căci ei înșiși au trăit în condiții foarte precare și nu vroiau să le aibă și alții. Prin ei realizăm câtă dreptate avea Mons. Hossu când spunea că prezența personală a profesorului în învățarea francezei (ascultarea atentă, directă, disponibilitatea, creativitatea) este importantă tot atât, dacă nu mai mult, ca învățarea propriu-zisă a limbii franceze.

(va urma)

Sfântul Francisc de Assisi, deschizător de noi drumuri spirituale

„El este al tuturor, ca și iubirea pe care ne-o dăruiește
neconținut...” Julien Green

Mai mult decât prezența istorică a Sf. Francisc (1181-1126) și dimensiunile acesteia--deși este o personalitate cu totul excepțională **„care atrage în mod spontan simpatia”**--, azi este căutată spiritualitatea franciscană, actualitatea ei fiind de netăgăduit.

Spre sfârșitul vieții, într-o scrisoare trimisă întregului Ordin, Sf. Francisc are un mesaj foarte potrivit timpului nostru, chiar **„Anului Credinței”** în care am intrat: **„Mărturișiți că Isus este bun/și lăudați-L în truda voastră./Căci voi ați fost trimiși în lumea întreagă, pentru ca prin vorbă și faptă/să deveniți mărturisitori ai învățăturii Sale/și să faceți ca toți să știe/ că numai El este atotputernic”** A. Rotzetter - W. Van Dijk - T. Matura, „Francisc de Assisi - Un început și ce rămâne din el”, traducere din franceză de Pr. Petru Pecican, Colecția Revistei Arca, Arad, 1994, p.273).

În secolul trecut interesul față de Sf. Francisc s-a oprit mai ales la două trăsături spre care au fost atrași scriitorii sau realizatorii de filme: iubirea Sfântului pentru natură și o anumită izolare a lui față de lume. Această limitare a dus la neglijarea iubirii Sf. Francisc față de Dumnezeu

și identificarea cu Patimile lui Isus, trăsături esențiale a spiritualității sale.

Câteva momente din viața Sf. Francisc sunt direct legate de spiritualitatea sa.

Foarte tânăr, abia depășind 20 de ani, pleacă la Roma și se roagă la mormintele Apostolilor. Aici este surprins de oamenii care venerază Apostolii, dar nu știu sau nu sunt capabili să dăruiască ceva. Își dă seama că actul religios nu poate fi formal, **„iubirea față de Dumnezeu și aproapele”** trebuie să-l genereze.

Un alt moment semnificativ este întâlnirea cu leprosul. Trece peste apăsarea interioară, coboară de pe cal, dăruiește bani leprosului și îi sărută mâna spunându-și: **„Trebuie să fiu mereu acolo unde limitele omenescului sunt depășite, adică pe lângă leproșii și marginalizații societății”**. Casă-și lumineze gândurile, când avea 25 de ani, tânărul Francisc a intrat în biserica San Damiano, biserică foarte veche și în ruină. A îngenunchat în fața unui crucifix cu Isus răstignit. Atunci **„a trăit revelația a ceea ce înseamnă răstignirea lui Isus”**. Și tot atunci a auzit o voce, Isus i-a vorbit: **„Francesco, repară-mi casa!”** Abia mai târziu a înțeles că misiunea sa

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

era „*să zidească o biserică cu pietre vii, pe temelia pusă de Isus Cristos [...] Misiunea sa este aceea de a trăi împreună cu alți oameni, în spiritul credinței, al speranței și al dragostei și, printr-o viață de comunitate, de a dezvălui misterul Bisericii*” (Op. cit. p. 26).

Când vrea să-și definească viața, *Evangelhia* este primul lucru pe care îl amintește. El vrea să trăiască *Evangelhia* și nimic mai mult, vrea să facă din viața sa o *Evangelhie* a faptelor. *Evangelhia* trimiterii în misiune a Apostolilor a avut un înțeles decisiv: „*Iată ceea ce caut eu; este ceea ce inima mea cere*”. Din acest moment „*Viața sa și-a găsit sensul, vorba, limbajul, stilul de exprimare*”.

Cu doi ani înainte de a se stinge din viață, de ziua Sfintei Cruci, Sf. Francisc a primit stigmatul Mântuitorului, „*rănilor dureroase și glorioase ale lui Isus*”.

Pentru Sf. Francisc, „*Dumnezeu nu este obiectul iubirii noastre, ci subiectul acesteia. El iubește lumea [...] Francisc - și cu el, orice suflet franciscan - se înțelege ca subiect al iubirii; el iubește, în iubirea cu care Dumnezeu iubește*” (Op. cit., p131). Francisc ne învață să ne manifestăm iubirea având în gând și inimă iubirea cu care Dumnezeu ne iubește. La orice solicitare, să arătăm disponibilitate mărturisind prin aceasta calitatea de creștin.

Rugăciunea și contemplația.
Nu sunt informații despre rugăciunea

personală și meditațiile „*prelungite și solitare*” ale Sf. Francisc. Știm însă că avea o dispoziție particulară pentru rugăciunea continuă, chiar și Regulile, Testamentele și scrisorile conțin rugăciuni. Între frați a fost maestru al rugăciunii, în centrul căreia erau *Sf. Liturghie* și *Euharistia*, „*Tatăl nostru*” și antifoanele „*Patimilor*”. Un loc cu totul deosebit îl avea rugăciunea către Sf. Fecioară, a cărei ocrotire și binecuvântare o implora cu toată încrederea.

În sufletul lui Francisc *Natura* avea un loc aparte, trecea pe lângă ființele necuvântătoare cu atenție și respect, în toate vedea creaturile lui Dumnezeu. Această înțelegere va da naștere cunoscutului poem „*Cântecul creaturilor*”.

În jurul lui Francisc s-au adunat câțiva ucenici, la început șapte, apoi doisprezece, împreună ducând o viață comunitară. Sf. Francisc a scris „*Regula et vita fratrum minorum*” (Regula și viața fraților minori), prima Regulă a Ordinului pe care îl întemeia, „*Ordinul Franciscan*”, Regulă care începe cu promisiunea de supunere și servire a Bisericii Catolice, de devotament pentru Papa, specificul comunității fiind trăirea *Evangelhiei* și urmarea lui Cristos. Se spune că Papa Inocențiu al III-lea a ezitat să dea aprobarea pentru întemeierea Ordinului, dar noaptea a avut un vis ciudat „*a văzut în vis cum biserica din Lateran, <Capul și mama tuturor bisericilor> era aproape să se*

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

dărâme, când un om mic de statură, îmbrăcat foarte sărăcăcios, încins cu o frânghie, a sărit din întuneric și cu umărul a sprijinit turnul înclinat și apoi l-a readus la locul său; privind cu atenție, Papa a descoperit trăsăturile feței Sărăcuțului - il Poverello - cu care vorbise în ajun [...] Inocențiu al III-lea le-a dat aprobarea și binecuvântarea sa pentru noul fel de viață călugărească, și le-a permis să predice întoarcerea la adevărata trăire a Sfintei Evanghelii. Atunci a luat ființă „Ordinul Fraților Minori” sau Ordinul I Franciscan. Era în vara anului 1209” („Viațile sfinților”, vol. II (iulie – decembrie, Arhiepiscopia Romano-Catolică, București, 1983, p.170).

În 1212, sub îndrumarea lui Francisc, ia ființă al II-lea Ordin Franciscan, pentru femei, Ordinul călugărițelor Clarisse, condus de tânăra Clara Scifi, cunoscută Sf. Clara. Pentru laici Francisc întemeiază al III-lea Ordin Franciscan, al terțiarilor.

Ordinul Franciscan are trei ramuri: **Ordinul Fraților Minori (OFM)**, **Ordinul Fraților Conventuali (OFM Conv.)** și **Ordinul Franciscanilor Terțieri**.

Toate cele trei ramuri se caracterizează prin unitate, au același fondator, Sf. Francisc, aceeași Regulă, aceeași carismă, se disting prin viață activă și contemplativă, trăiesc Evanghelia, rugăciunea, sărăcia, castitatea și ascultarea.

Între noi, franciscanii sunt

o mărturie simplă a iubirii față de Dumnezeu și aproapele și a bucuriei credinței. Este Ordinul cel mai numeros din Biserica Catolică, la trecerea în mileniul al III-lea numai terțiarii erau 1.400.000.

Lumii i-a dat și continuă să-i dea valorii. Sf. Anton de Padova., Sf. Bonaventura, Sf. Clara, Sf. Padre Pio, Sf. Maximilian Kolbe sunt franciscani, Agostino Gemelli, fondatorul Universității Catolice din Roma și a celebrului spital ce-i poartă numele, de asemenea, numeroși Papi, Papa Nicolae al IV-lea, Papa Sixt al V-lea, și laici, Dante Alighieri și mulți alții de care ne vom ocupa într-un articol anume. La noi în țară avem mai multe mănăstiri franciscane, locuri sfinte de rugăciuni și pelerinaje, la Șumuleu, Radna și Oradea, dar Ordinul este peste tot în țară, la Cluj, Roman și în alte localități.

Actualitatea Ordinului în zilele noastre este evidentă. Gândindu-ne la timpul pe care îl trăim acum, ne punem și noi o întrebare mereu reluată: **„A fost oare vreodată, atâta așteptare, atâta nevoie de evangheliism real, de experiență în cele dumnezeiești, de sărăcie și milostenie, de libertate și bucurie?”** (va urma)

Otilia BĂLAȘ

Bibliografie

1. Julien Green, „Fratele Francisc-Francesco d'Assisi”, Ed. Științifică, București, 1995; 2. A. Rotzetter - W. Van Dijk - „Francisc de Assisi - Un început și ce rămâne din el”, Colecția Revistei Arca, Arad, 1994 3. * * *, „Viațile sfinților”, Arhiepiscopia Romano-Catolică, București, 1983.

ZORII MÂNTUIRII NOASTRE

În fiecare an la data de 25 martie, cea mai mare parte a creștinătății, sărbătorim „BUNA VESTIRE”, adică vestea cea bună că Preacurata Fecioară Maria va naște pe Fiul, care va izbăvi omenirea de păcatul strămoșesc. Această veste, prin evenimentele ulterioare, dovedește că reprezintă primii zori apăruiți pe bolta cerească a mântuirii neamului omenesc.

Iubitorul de oameni, preabunul Dumnezeu, care poartă de-a pururi grijă întregii omeniri, plin de dragoste și îndurare, văzând făptura mâinilor Lui înrobită și chinuită de puterile diavolești și împinsă către patimile cele pline de ocară, de dispreț și supusă închinării la idoli, a găsit cu cale să trimită pe Fiul Său cel Unul născut, pe Domnul nostru Isus Cristos, ca să mântuiască neamul omenesc de robia păcatului adamic, care a împins omenirea în mâinile nemiloase ale necuratului. Pentru că Dumnezeu a voit ca acest eveniment să rămână, un timp tănuțat nu numai satanei, ci chiar puterilor cerești, a încredințat această misiune unuia singur dintre căpeteniile îngerilor, preamăritului Arhanghel Gavril, vestitor al tainelor dumnezeiești.

Fiind trimis de Dumnezeu, Îngerul Gavril a ajuns în cetatea Nazaret din Galileea, la Fecioara Maria, căreia îi transmite salutul Cerului: „Bucură-te, ceea ce ești

plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei!”. Adolescenta Maria nu a înțeles sensul acestui salut și atunci Îngerul îi transmite vestea cea mare și dătătoare de mari speranțe spunându-i: „*ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele Lui Isus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema*”. Dar nedumerirea Mariei se accentuează și mai mult, pentru că ea nu știa de bărbat, dar Îngerul a intervenit din nou și a zis: „*Spiritul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema [...] Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință*” (Lc.1,26-37). Nici aceste cuvinte nu au avut menirea să aducă o clarificare totală asupra misiunii care trebuia să o îndeplinească Maria. Era normal să fie așa, deoarece nici ea și nici întreaga umanitate nu a mai cunoscut o asemenea veste. Dar ea când a aflat că cel care așteaptă răspunsul ei este însuși Dumnezeu, fără să ezite nici un moment, consimte răspunzând: „*Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!*” (Lc.1,38).

„Puterea Celui Preaînalt” a umbrat pe Maria, dar aceasta nu a însemnat că ea a fost trecută într-un con de umbră al nepăsării, ci mai de

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

grabă a intrat sub cupola harului divin care a adus lumină Mariei și prin ea, Lumina lumii. Ce poate fi mai înălțător pentru o fecioară adolescentă ca Maria decât vestea că va fi mama Unicului Fiu a lui Dumnezeu și prin El, mama mântuitoare a întregii umanități. Fecioara Maria a acceptat, în mod liber, să-și jertfească trupul și apoi a primit o dublă răsplată: maternitatea și pururea feciorie, devenind „Născătoarea de Dumnezeu” (în greacă „*theotokos*”).

Zămislirea și apoi nașterea nu au adus stricăciune fecioriei Mariei, dar au realizat sfințenia trupului său. Dintre toate creaturile Fecioara Maria a trăit cel mai mult sub harul divin. Întreaga ei viață a fost un consimțământ perfect la toate lucrările Spiritului Sfânt în ea, conducând-o la o iubire din ce în ce mai înaltă. Sf. Fecioară a avut privilegiul de a nu avea nici o umbră de păcat, fiind pregătită de Tatăl Ceresc pentru a concepe, de la Spiritul Sfânt, pe Cel pe care nu-L poate cuprinde universul, pe Mântuitorul Isus Cristos. Cum am putea să ne îndoim de sfințenia cu care a împodobit-o Dumnezeu pe Maria? Nici o femeie din lume nu a fost salutată de către vreun înger așa cum a salutat-o Arhanghelul Gavril pe Fecioara Maria: „*Bucură-te ceea ce ești plină de har*”. Minunata cinste,

noi oamenii nici nu o putem bine înțelege, pentru că virtuțile cu care a fost împodobit sufletul Mariei nu pot fi înțelese pe deplin de mintea omenească, din care cauză anumiți creștini sunt indiferenți față de Sfânta Fecioară.

Biblia arată ce semne poartă Maria în Cer: „*Și s-a arătat în Cer un semn mare: O femeie învesmântată cu soarele, și luna era sub picioarele ei, și pe cap purta cunună din douăsprezece stele*” (Ap.12,1). O cunună de stele asemănătoare se găsește și pe drapelul Uniunii Europene, care este format tot din 12 stele dispuse circular pe un fundal de culoare albastră.

Zorii mântuirii noastre aduși de vestea cea mare a întrupării Domnului Isus a fost transmisă de Înger prin cuvânt; Maria și-a dat acceptul prin cuvânt; deci Isus - Cuvântul cel mai presus de fire - a luat chipul omului și S-a întrupat prin cuvânt, pentru că „*La început era Cuvântul*” (In.1,1). Aceasta este puterea Cuvântului care zidește și care înalță pe omul iubitor de Dumnezeu pe cele mai înalte culmi ale virtuților creștine.

Acești zori ajunși la sufletul fiecărui creștin spulberă umbra păcatului adamic și aduc speranța mântuirii, care este flacăra nestinsă a credinței și a dragostei creștine.

Ioan MĂGHERUȘAN

DESPRE IMPLICAREA BISERICII ÎN VIAȚA SOCIETĂȚII

În lumea de azi, puternic marcată de criza valorilor, oamenii manifestă tot mai mult indiferență față de ideologiile fără fundament solid, și doresc idei în care poți avea încredere și care își dovedesc credibilitatea în timp. Tot mai des este pus în discuție elementul comun al ideologiilor „salvatoare”: materialismul economic. Lumea se confruntă cu eșecul acestor politici și simte că sunt necesare alte principii de organizare a societății, că este necesară o ierarhie a valorilor în funcție de un set de principii solide. Este nevoie de o nouă doctrină socială, de un ansamblu de explicații care poate da socoteală de toate aspectele vieții sociale a oamenilor, oriunde pe suprafața pământului.

Un sistem sociopolitic poate purta numele de doctrină socială dacă este suficient de sintetic, dacă este stabil și universal, dacă se prezintă realmente ca o sinteză explicând destinul omului ca ființă socială, dacă poate să-i creeze un cadru activității sale, dacă poate să-i dea norme de conduită și legi.

Având această definiție, am fi tentați să credem că toate marile religii, că toate partidele politice care au grijă de o anumită coerență, posedă propria lor doctrină socială și o impun adeptilor lor. Ei bine, nu este așa!

Religiile necatolice – în afară

de iudaism și islam – nu au de fapt o doctrină socială, ci câteva elemente absolut insuficiente pentru a vorbi despre o doctrină cu acest subiect. Cât despre organizațiile politice – cu excepția francmasoneriei și a partidului comunist – ele propun doar „rețete” în domeniul social și politic (cum să reduci șomajul, cum să crești exportul, cum să asiguri stabilitatea monetară etc.), dar nimic care să semene cu o doctrină socială definită ca mai sus. Trebuie amintit faptul că nici religiile necatolice, nici organizațiile politice nu respectă legea naturală. Coranul și Talmudul au amputat legea naturală de o parte din poruncile codificate în Decalog, iar pentru ideologiile masonice și marxiste noțiunea de lege naturală nici nu există [1].

Din această cauză contemporanii noștri simt nevoia unei ierarhii a valorilor în societate și nevoia respectării demnității umane. Biserica este singurul corp social care poate prezenta cu autoritate o doctrină socială coerentă care respectă în integralitatea ei legea naturală.

Enciclica papală ***Rerum Novarum*** a papei Leon al XIII-lea, dată în 1891, poate fi considerată prima formulare modernă a Doctrinei Sociale a Bisericii Catolice. Denumirea aceasta a ieșit de sub pana Papei Pius al XI-lea

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

în 1931, prin enciclica *Quadregesimo Anno* [2]. Au mai fost emise enciclice papale asupra subiectului de către papii: Ioan al XXIII-lea, Paul al VI-lea, Ioan-Paul al II-lea, Benedict al XVI-lea. Conciliul Vatican II a emis în 1965 *Gaudium et spes* și *Dignitas humanae* [3]. Există deci o documentație bogată referitoare la Doctrina Socială a Bisericii Catolice.

Calea Desăvârșirii își propune să pună în evidență principalele ei caracteristici în scurte ”puncte de reper” deoarece considerăm că acest tezaur de gândire trebuie valorificat, pus măcar în balanță cu oferta lumii seculare actuale.

DIN TRADIȚIA ACȚIUNILOR SOCIALE ALE BISERICII

Problema îngrijirii bolnavilor și a persoanelor sărace („vulnerabile” în noul limbaj al UE) a căpătat rezolvări diverse începând cu Antichitatea, când sunt semnalate unele așezăminte destinate bolnavilor, cum ar fi templele lui Asklepios. În Evul Mediu european existența spitalelor este strâns legată de religie deoarece ele sunt întemeiate de Biserică și sunt administrate de către membri ai clerului.

Dimensiunea socială a activității Bisericii nu s-a limitat însă doar la îngrijirea celor bolnavi. În Evul Mediu târziu a apărut ideea de a contribui la educația celor săraci, a dezmoșteniților, pentru a ridica nivelul lor spiritual și material. Au apărut primele inițiative

de a crea școli, inițiative care au evoluat spre crearea unor ordine călugărești specializate în educație și școlarizare. Subliniez faptul că apariția acestor așezăminte de instruire a fost anterioară formulării unei Doctrine Sociale, ea s-a datorat exclusiv dorinței creștinești a Bisericii de a ajuta pe cei săraci și a le asigura o șansă de evoluție spirituală și socială. În cele ce urmează voi expune pe scurt istoria a două ordine călugărești dedicate educației pentru a ilustra modul în care Biserica Occidentală a înțeles rolul ei social.

Lazariștii

În anul 1619 preotul francez Vincent de Paul este numit responsabil cu asistența celor condamnați la galere, ocașii în limbajul nostru. Mizeria spirituală și corporală a acestor dezmoșteniți ai sorții îl determină să înființeze, cu sprijinul financiar al doamnei Gondi, *Congregația Misiunii*, având (în prima etapă) drept obiectiv evanghelizarea celor săraci. Deoarece în anul 1632 ordinul primește sediul vechii leprozerii pariziene din parohia Saint Lazare, ei vor fi cunoscuți sub numele de *lazariști*. În 1633 Papa Urban al VII-lea recunoaște ordinul ca *Société des Prêtres de la Mission*. În curând primește ca sarcină conducerea seminariilor diecezane. Lazariștii au plecat în misiune în țări îndepărtate: Tunisia în 1645, Madagascar în 1648, Imperiul Otoman în 1783, China (pentru a-i înlocui pe iezuiți la sf. Sec. XVIII).

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

Acolo au activat în domeniul educației și al ajutorării celor nevoiași. Lazariștii au fondat în lumea întreagă seminarii și mai multe universități catolice: Universitatea Adamson la Manila (Filipine), Saint Mary's University College la Twickenham în Anglia și trei universități în SUA, Universitatea DePaul la Cicago, Universitatea Saint John la New York și Universitatea de Niagara la Lewiston. În 2009 Societatea număra 3829 membri (din care 2999 preoți și 30 de episcopi), repartizați în 45 de provincii, 5 regiuni și 516 „case” în toată lumea, în special în țările din Est [4]. A rămas prioritară orientarea spre evanghelizarea săracilor și a persoanelor marginalizate.

Frații Școlilor Creștine sau Lasalienii

Institutul *Frații Școlilor Creștine* a fost fondat în anul 1684 de către Sf. Jean-Baptiste de La Salle cu scopul de a asigura educația copiilor săraci. Dar o educație bună este dată de educatori buni. Ca urmare în 1685 pune bazele unei Școli Normale pentru institutori, o inovație fără egal la acea vreme. În 1694 deschide primele școli la Paris. În 1719, la moartea lui Jean-Baptiste de la Salle, 274 de „frați școlari” învățau 9885 elevi în 23 de școli. În ajunul Revoluției franceze 930 de frați, în 128 de lăcașuri pregăteau 35700 elevi. Principalele inovații aduse de către Lasalieni în domeniul educației au fost: Școli primare gratuite organizate

pe clase adaptate copiilor. Trebuie să știm că înainte de această inovație educația se făcea mai mult individual, nu exista un învățământ public.

Înființarea Școlilor Normale pentru institutorii care urmau să-i educe pe elevi.

Cursuri pentru adulți care să permită muncitorilor și ucenicilor să-și perfecționeze cunoștințele, după programul zilei de lucru.

Clase de formație profesională pentru fii familiilor burgheze și fii comercianților pentru a dezvolta simțul practic. Elevii erau îndrumați să studieze contracte, imprimate și alte documente utile pentru activitatea lor. În 1699 se înființează prima Școală Profesională!

Pensioanele de reeducare pentru copiii dificili și micii delicvenți.

Până în 1750 Frații Școlilor Creștine au activat numai în Franța. În 1793 ei erau deja în Italia, Elveția, Belgia și Martinica [5].

Frații Școlilor Creștine au venit, pentru întâia dată, în România în anul 1861, la chemarea Episcopului Angelo Parsi, pentru a conduce școala primară de băieți, Sf. Andrei, din București. În afară de București Frații deschid în 1904 o școală primară la Craiova, urmată de un gimnaziu, al cărui activitate încetează la izbucnirea primului Război Mondial. La Brăila, Frații preiau în 1913 școala primară catolică de băieți. A funcționat numai

(continuare în pag. 20)

(urmare din pag. 19)

până la izbucnirea Războiului de Întregire, 1916.

La Satu Mare, Frații deschid, în 1922, o școală primară în limba maghiară. La început, școala avea numai patru clase, treptat, însă, ea ajunge să aibă șapte clase. Școala își închide porțile în august 1948, o dată cu preluarea școlilor confesionale de puterea comunistă.

La Oradea, Frații sunt chemați în 1926, de Episcopul greco-catolic, Dr. Valeriu Traian Frențiu, preluând conducerea „Școlii primare de aplicație” de pe lângă Școala Normală Română Unită din localitate, unde doi Frați predau limbi străine. Tot la Oradea s-a deschis, în 1926, casa de formație - **Iuvenatul** - pentru tinerii candidați, dornici să îmbrățișeze viața Fraților. Ei frecventau cursurile Școlii Normale din localitate. În urma cedării Ardealului de Nord, prin „Diktatul de la Viena”, din 30 august 1940, Frații părăsesc Oradea, și-și continuă studiile la Școala Normală greco-catolică din Blaj, unde patru serii de Frați iau diploma de învățători. Ultima serie în 1946.

După repunerea în libertate a Bisericii Române Unite cu Roma, în 1989, P.S.S. Vasile Hossu recheamă Congregația „Frații Școlilor Creștine” la Oradea, unde îi încredințează supravegherea și asistența elevilor de la Internatul „Liceului Greco-Catolic” și a seminariștilor de la „Seminarul Greco-Catolic”. În 1991 își încep activitatea

Fr. Marcelin și Fr. Anastasiu, iar din 1992 Fr. Damian, care a fost și profesor de teologie la Seminar. Toți trei acești călugări nu numai ca s-au ocupat de tineri, dar au avut și un apostolat bogat în comunitatea credincioșilor de la Catedrala „Sf. Nicolae”, fiind deosebit de prețuiți și iubiți. Începând cu anul școlar 1998-1999, la cererea Adunării generale a Fraților din România, din motive de vârstă, Frații își încetează activitatea la Oradea.

Ioan SORAN

Pentru a cunoaște activitatea Fraților Școlilor Creștine în România de azi, cercetați site-ul

<http://www.lasalle.ro/index.html>

În alcătuirea acestui material am folosit în principal următoarele surse:

La doctrine sociale de l'Église dans la crise doctrinale actuelle, http://www.salve-regina.com/salve/La_doctrine_sociale_de_l'Église_dans_la_crise_doctrinale_actuelle

Doctrine sociale de l'Église catholique, http://fr.wikipedia.org/wiki/Doctrine_sociale_de_l'Église_catholique

De Léon XIII à Benoît XVI, <http://www.discours-social-catholique.fr/index.php?identifier=les-textes>

Lazaristes, <http://fr.wikipedia.org/wiki/Lazaristes>

Frères des écoles chrétiennes, http://fr.wikipedia.org/wiki/Frères_des_écoles_chrétiennes